

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. N. Bălan, Dr. I. Broșu, și Dr. Silviu Dragomir.

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.

Abonamentele să se trimită la adresa:
„GAZETA POPORULUI”, Sibiiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Sibiiu, Strada Urezului Nr. 41.
Apare în fiecare Duminecă.

Insertiuni și anunțuri se primesc la
Administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-ora 1 cor.
a doua și a treia-ora 80 fileri.

Muncind pentru popor.

De Dr. Gh. Comșa.

Cetitorii acestei gazete populare se vor fi gândit de buna seamă în aceste zile mari istorice asupra multor lucruri însemnate. Munca pentru popor la nici un caz nu o vor fi trecut cu vederea. Țin să scot pe scurt la iveală greutățile ce se pun în calea ei.

E vorba aici de cea mai sfântă lucrare pe care cărturarul român are să o îndeplinească spre binele tuturor sătenilor noștri fără deosebire. E vorba de ridicarea zidirei mărețe a marelui stat național român, pentru a cărui înfăptuire ne-au răposat și moșii și părinții. Acum trăim momentele când e pusă deja peatra de temelie a acestei zidiri. Cu mic cu mare punem peatra pe peatra și în curând va fi gata zidirea. Prin voinicia feciorilor noștri ne va fi dat să întindem granițele noastre până la locul cel mai îndepărtat, unde bate o inimă românească. Atunci apoi e gata zidirea.

Oricine își poate închipui deci cât de grea este munca celorce poartă în inima lor dorul de a vedea cât mai repede împodobită pe dinlăuntru zidirea noastră națională. Impodobirea se face prin așezaminte de tot felul. Dușmanii de veacuri, ungurii, ar vrea cu orice preț să nu putem clădi edificiul la care suntem îndreptați prin legile dumnezeiești și legile firii. Și poate, să mai fie dușmani, cari nu voiesc să înțeleagă, că o inimă bate în ardelean, bănățean, muntean, basarabean, moldovean, bucovinean, crișan și maramurașan.

Cu toate acestea cei chemați își fac datoria lor. Ungurii au acum zile de îngropare. Noi îi lăsam să-și îngroape morții lor și dacă nu se astâmpără le vom înmulți numărul morților. În acelaș timp însă muncim ca să punem coperișul clădirei mari a neamului. E greu. Zidim pe furtună, dar dreptatea e a noastră. Dreptatea ne dă ajutor la timp iar timpul a sosit. Cei cu armele curmă și sdrobesc valurile jidovite și păgânite ale maghiarilor, cari după știrile cele mai proaspete s'au dedat la cele mai crude și mai fără de cinste fapte. Numai vânt au sămănat ungurii de când îi știm. Dar acum culeg furtună.

Nu ne temem nici de strigatul lor după ajutor dela ruși. Pământul nostru sfânt va fi aparat, căci brațele noastre vânjoase sunt tari ca o cetate de cremene. Sentinela română va strajui neadormită la hotarele noastre, iar conducătorii puterii de stat vor putea în chipul acesta să lucreze și pe vreme de vijelie. E grea munca, dar e sigură isbânda ei. Suntem atinși de spini, însă cu atât mai plăcut ne atinge mirosul fermecător al trandafirului.

Marea noastră casă națională va fi plină de mirosul plăcut al trandafirului, dar prin munca neîncetată. E lesne de înțeles. Nu e chiar cel mai ușor lucru bunaoara pentru ceice aduc legile. Legiuitorii marelui stat național român, chiar și după ce vor fi culcați la pământ dușmanii, vor avea să lucreze neconținut ziua și noaptea. E greu să pregătești cărțile de legi pentru toți cetățenii României-mari. Starile dela noi din Ardeal sunt altele față de vechiul regat, față de Bucovina, Basarabia.

Pentru toate părțile cari acum s'au unit într-o Românie-mare va fi de lipsă a se face legi așa fel, ca să simțim că suntem fii ai aceleiași țări. Trecutul a fost o umbră. Noua ne trebuie acum numai lumină. Prin lumina legilor ni se va lumina cărarea netedă a viitorului, fiindcă acum noi facem legile pentru noi și nu alții împotriva noastră.

Legile cari se aduc trebuie să fie potrivite cu împrejurările din teritoriul unde trăim. Și e de lipsă ca ele să aibă pecetea legilor aduse de cele mai înaintate națiuni ale lumii. O muncă uriașă se cere dela legiuitorii noștri. O vor și îndeplini, căci se lucrează deja din răputeri la o mulțime de reforme pe toate caile.

E grea însă și munca celorce sunt chemați să cărmuiască țara după acele legi, fără de cari o viață cetățenească nici nu ne putem închipui. Fără a avea legi nu ne putem face idee cum să fie cinste în viața familiară, cum să se reguleze starea unui cetățean față de celalalt, cum să se aranjeze afacerile de moștenire, de căsătorie și așa mai departe. Fără

legi nu putem avea siguranța averii ba nici a persoanei noastre.

Ca să avem deci legi ne trebuie legiuitori, iar legilor aduse trebuie să ne supunem. Dacă vedem o corabie pe valurile marii știm că trebuie să aibă un cărmaci, fiindcă altminterlea se va lovi de stânci și se va prăbuși. De sine înțeles cărmaciul trebuie să fie bun adevărat să cunoască legile după care are să conducă, pentru că numai așa se va supune corabia.

Din asemănarea aceasta vedem cât de grea e munca celor chemați a conduce corabia vieții unui stat. Se cade prin urmare să ținem seamă de acest lucru și să nu uităm niciodată, că munca cea mare a cărturarului român acum s'a început cu adevărat. Și nu numai că e grea, dar e și multă.

Datoria tuturor este să se poarte cu recunoștință față de ea. Să ne nițuim a ajuta ca munca aceasta să fie îndeplinită spre binele României-mari. Să întrebăm pe ceice și-au dat copiii la școală câtă cheltuială și trudă au avut până au putut să se bucure, că văd odraslele lor muncind pentru înaintarea poporului din care s'au ridicat.

Și mai presus de toate să jertfim ca din familiile noastre să iasă cât mai mulți oameni cu carte, având de ei cea mai mare lipsă atât acum cât și în viitor.

Pentru cei chemați la arme.

În unele cercuri din Sibiiu s'a răspândit vestea tendențioasă că pe urma retragerii ungurilor peste linia veche de demarcație, noul ordin de mobilizare al Consiliului Dirigent ar fi fost contramandat (oprit). Vestea aceasta nu este întemeiată. Ea a fost pusă în circulație din partea dușmanilor noștri, cu scopul de a trezi neîncredere și a tulbura ordinea. Mobilizarea n'a fost contramandată, dimpotrivă necesitatea ei este cu atât mai limpede cu cât numărul dușmanilor noștri se sporește. Suntem încredințați pe deplin că fiecare Român va ști să-și îndeplinească datoria cea mai sfântă, atunci când patria, pentru apărarea și mântuirea ei, le cere jertfa și sprijinul lor.

(Biroul presei).

Cum se va împărți pământ între țărani?

Iată o mare și grea întrebare.

Nu este sat și nu este plugar, care să nu-și întoarcă privirea în spre Sibiiu și să nu aștepte vestea cea bună. Este cu neputință ca lucrurile să rămână tot așa precum au fost. Și nici nu vor rămânea. Avem toată nădejdea că împărțirea pământului, când îi va sosi ceasul, se va face cu dreptate și spre mulțumirea tuturor. Și tocmai pentru că este un lucru dintre cele mai grele, plugarii să nu-și piardă răbdarea. Noi am auzit că la ministerul agriculturii se lucrează cu cea mai mare sârguință și nu peste mult timp, vom ține și noi praznicul cel mare al pământului nostru, pe care l-am udat cu atâtea lacrimi și cu atâtea sânge.

Dl ministru Victor Bontescu, care e mai mare peste lucrurile acestea, a muncit până acum din greu, ca să poată isprăvi cât mai curând și cât mai bine împărțirea ogoarelor. După cum am putut afla, dânsul și-a și făcut planul cum ar fi să se împărțească pământul. În curând va trece prin sfatul miniștrilor, și apoi va fi spus țării întregi ca lege.

Lucrul se chibzuiește cam așa:

Se vor împărți toate moșiile:

1. Ale acelor, cari nu se țin de România-Mare, fiind supuși ai altor țări;

2. Moșiile băncilor, societăților etc. din țări străine;

3. Moșiile acelor, cari măcară sunt supuși români (se țin de țara românească), dar în timp de 5 ani ar petrece mai bine de jumătate vremea în țări străine;

4. Toate moșiile, cari dela 1905 încoace, 10 ani de-arândul au fost date în arândă, ori au fost lucrate în parte;

5. Toate moșiile, cari trec peste 200 jugăre catastrale, așa că nu vor mai fi moșii mai mari de 200 jugăre. Iar unde va fi de lipsă, neajungându-se pământ pentru toți, acolo vor lăsa chiar și mai puțin de 200 jugăre din moșiile cele mari.

Nu cad sub împărțire:

1. Locurile, cari au fost folosite ca grădini de legumi;
2. Pășunile comunale;
3. Composesoratele (de pildă pădurile foștilor iobagi);
4. Pădurile și pășunile de munte;
5. Viile, decât numai ce întrec peste 30 jugăre.

6. Apoi moșiile, a căror venite se folosesc pentru binele tuturor, cum sunt de pildă moșiile spitalelor, ale școlilor și altele.

Vor fi sate multe zice un colaborator al „Unirii”, unde atâtea pământ este de împărțit, încât va rămânea și întrecător. Tot ce întrec va rămânea statului.

Iată dar, că oamenii din fruntea cărmuirii n-au stat cu mâinile în sân, și nu se poate spune, că doar n'ar fi cu toată dragostea pentru binele și fericirea țăranelor noastre. În curând se va întări lucrul acesta ca lege, când apoi se va vesti la toată suflarea. Până atunci să mai fim cu puțină răbdare și cu încredere în cece sunt în fruntea noastră.

Ce spune ministrul

Al. Vaida-Voevod.

Dl ministru Dr. Al. Vaida-Voevod, într'un sfat dat corespondentului ziarului „Dacia” a făcut următoarele declarațiuni: „În ce privește cerințele noastre, ele sunt sprijinite de unii pe de-a întregul, alții însă zic, că prin intrarea în războiul a Americii planurile președintelui Wilson schimbă într-o câțva situațiunea. Astfel și tratatul Italiei și al României după părerea lor ar putea să formeze numai bazele generale, în temeiul cărora se va duce la capăt chestiunea unității naționale a acestor popoare. Venind la Paris, eu am susținut însă tratatul întreg dela 17 August n. 1916 al României în care sunt depuse toate dorințele noastre naționale și cari sunt în deplină înțelegere cu hotărârile noastre dela Alba-Iulia. În fața conferinței cât și în fața comisiunii de zece însărcinată cu cercetarea dorințelor românești, dl I. C. Brătianu a

apărat în mod stăluțit aceste dorințe. În fața înaltului consiliu militar din Versailles dl general Coandă, dl colonel Dumitrescu și eu — am făcut tot ce s'a putut face spre a primi învoirea, ca să înaintăm frontul nostru până la linia stabilită prin tratatul dintre noi și înțelegere.” Întrebat când se va sfârși conferința, dl Vaida-Voevod a răspuns: „Aliații caută să grăbească sfârșitul conferinței și speră că la finea lunii de față condițiile de pace se vor putea iscăli, iar în luna lui maiu credem că se va iscăli și pacea. În tot cazul sperăm că după încheierea păcii, raporturile ce s'au alcătuit între aliați și România și cari s'au întărit și prin multe alte legături, vor fi dezvoltate pentru alcătuirea unor legături întinse și folositoare României mari.

Goronul lui Horia.

Celîm în „Dacia” următoarele: Primim din partea unui locuitor din Brad (Transilvania) următoarele:

Naționalitățile se redeșteaptă și se încred în viitorul lor. Tot ce leagă prezentul de trecut, prețuește mai mult decât onorurile și bogățiile. E ceva suflătesc și sfânt.

Și în momentele de redeșteptare se petrec clipe ca acelea trăite în Brad la 27 Febr. și la 3 Martie.

La 27 Febr. un ofițer din armata franceză, însărcinat cu o afacere însemnată în Transilvania, a fost primit dimineața în Brad de dnii coloneli Dimitriu și Rasoviceanu, un împuternicit al consiliului dirigent și de protopop al Bradului. Locuitorii Bradului își înconjurau căpeteniile.

Sentimentele de pretenie s'au încheiat repede între români și reprezentantul Franței. Fiecare lăsa să-i vorbească inima și toți cuvântau cu încredere în viitor.

După- ce a ascultat nemăroase mărturii ale refugiaților din ținutul dela vestul Bradului, și după- ce le-a spus câteva cuvinte de încredere și de speranță, colonelul francez du Tilly, însoțit de reprezentanții armatei române, a luat drumul spre mormân-

FOIȘOARĂ

Hora Unirii.

(118.)

Pe pământul României
Horă largă se pornește,
Scumpa horă a frației
Pe toți frații azi unește.

Moldovanul cu Munteanul
Au întins peste hotare
Mâna la Basarabeanul
Ce robea sub cnutul tare.

Și spre dalba Bucovină
Hora largă ei îndreaptă:
Sora lor cea mai mezină
Ah, de ani, cu dor i-așteaptă.

Săltând hora prin poiene
Au trecut hotarul Dornii,
Vino'n horă Ardelene,
Căci la toți de tine dor-ni.

Și l-au prins în horă frații,
În serbarea de unire,
Fremăteau prelung Carpații
De atâtea fericire.

Binecuvântând cu harul
Dumnezeu din tronul zis-a:
„Să vă fie de azi hotarul
Nistrul, Dunărea și Tisa.

Și pe steagurile voastre
Scrieți: un gând, o simțire;
Și nici iad nu va desparte
Hora largă de unire.”

Sibiiu.

Emil A. Chiffa.

Dor.

Du te vântule pribeag
Peste țări și peste mări
Până nu-i afla în zări
Satul meu micuț și drag.

Și ascunsă între tei
Casă albă de zărești:
Spune-i trist pe la ferești,
Că eu mor de dorul ei,

Nicolae Bagiu.

Cântec vitejesc.

În aceste zile grele
Când dușmani, prăpăd și rele
Se pornesc; jurăm toți iară:
Scut îți suntem dragă țară.

Vie foc, prăpăd, furtună,
Vom lupta toți împreună
Și din vajnicul șireag
Face-vom zid lângă steag.

Pentru țară, pentru rege,
Pentru strămoșeasca lege
Cine'n veci vrea să trăiască
Moare moarte vitejească.

Sibiiu.

Emil A. Chiffa.

Răsplata sgârcitului.

Holdele erau aproape coapte; ba pe unde erau locurile atinse cu gunoi vedeai pâlcuri la cari puteai tăia mereu, numai cât unii oameni mai bine lăsan holda să se răscoacă, ca să nu creadă cineva că ei de adună tot silă: că n'au din ce face pâne, fac începutul secerișului; deși erau așa zicând, între pite. De multe ori între pite e mai rău, căci unii ar pleca la seceră și n'au merinde nici până seceră și îmblătesc.

tul lui Avram Iancu viteazul moșilor de pe vremea revoluției din 1848—1849. Se știe că mormântul eroului se găsește lângă gorunul bătrân zis gorunul lui Horia.

Și astfel, gorunul la umbra căruia Horia a jurat să desrobească țărâtimea Ardealului în 1786, e în același timp și al lui Avram Iancu, reamintind pe cei doi eroi transilvăneni. cei doi înaintași ai neamului românesc.

Gorunul a îmbătrânit. Gândul însă care trebuie să răsară din viața lui Horia și aceia a lui Iancu trebuie să trăiască întreg și să treacă neatinși și veșnic tineri la urmași. Acest gând a fost a tuturor,

când colonelul du Tilly și-a arătat părerea că ar fi bine ca alături de bătrânul gorun să se sădească unul nou, care să ducă mai departe gândul celui care se va usca.

Părerea colonelului du Tilly s'a împlinit și la 3 Martie voluntarii transilvăneni au jurat credință la bătrânul gorun lângă care se sădise cel nou. Lângă gorunul istoriei era gorunul înfăptuirii visului întezărit de veacuri.

Generațiunile și energiile României mari își vor da aci întâlnire pentru a sluji la un loc sărbătoarea trecutului cu aceea a vremii noi de libertate.

Cele mai nouă telegrame.

Vom câștiga totul!

Precum se vestește dela oameni vrednici de încredere, situația României pe urma revoluției și tulburărilor dela Budapesta a ajuns să fie cât se poate de minunată. Lovitura guvernului maghiar a mănăstărit apa tocmai pe moara noastră. Avem cele mai bune nădejdi că toate dorințele Românilor vor fi împlinite așa precum nici n'am fi crezut.

Bărbații de stat în Paris spun, ca trecând România printr-o nouă probă de foc, în urma jertfelor aduse pentru mântuirea culturii în vremea din urmă, va fi răsplătită în chipul cel mai mare. Statul Român poate fi privit încă azi ca o mare putere.

Intreaga Ungarie va fi cuprinsă.

București, 26. — Aici s'a primit știrea că față de starea de tulburare din Ungaria, consiliul de război din Paris a dat ordin armatelor franceze, române, sârbe și ceho-slovace să înainteze și să ocupe Ungaria.

În cereurile diplomatice se crede că Ungaria va fi pe de-a întregul desarmată.

Așa s'a fost întâmplat într'un an cu badea Vasilică al Nemeșului. El ca mâne avea să meargă să-și secere holda, că era coaptă, dar nu mai avea nici atâta merinde ca să se folosească cu casa, până seceră și îmblățește.

Unchiul său Lipa, care era socotit, pentru bogăție între fruntașii satului, avea bucate peste bucate, în cari băjbăiau gârgărițele.

La acesta și-a fost pus în cap Vasilică, să meargă ca să-i împrumute o măsură de grâu, mai ales că-i spusese vecinul său, că numai în zilele acelea i-a ajutat de a vânturat vre-o 3—4 coșuri de bucate, ca să mai alunge gârgărițele de prin ele.

Mergând la el îi zise: — Știu unchiule că ai bucate destule, fi bun împrumută-mi o măsură de grâu, că mâne secer și îndată ce îmblătesc, omenește îl aduc acasă.

— N'am nepoate bucate, — zise sgârșitul de Lipa, — fără dacă ți-e așa de la unghii, mergi la holdă și cu seceră ta spice, le îmblățește cu îmblăciul și murea cu ciurul va alege grâul și ți faci năcazul cum vei putea.

Reîntors acasă își luă soția și hai, plecară la holdă cu saci după spice precum zise unchiul său.

În urma ocupării Ungariei de către trupele aliate, armata română va cuprinde ținuturile până la Tisa.

O nouă poruncă a fost trimisă lui Bela Kun, cerându-i-se să retragă deocamdată toate trupele ungurești pe o linie de o sută km. în jurul Budapestei.

Ungurii jefuesc retrăgându-se.

Aradul e pe deplin curățit de trupe maghiare. Bandele ungurești se retrag în spre Békés-Csaba jefuind pretutindeni și pe toți.

Cehii au început înaintarea.

Comandantul trupelor ceho-slovace a dat îndată după ocuparea orașului Comorn, de către trupele sale, o poruncă către populația maghiară făcându-o luătoare de seamă că oricare neîndeplinire a ordinelor sale va fi pedepsită cu împușcare.

Sârbii golesc Timișul și Caraș-Severinul.

„Schweizer Telegraphen Information“ scrie că sârbii au primit ordinul de a goli în curs de opt zile județele Timiș și Caraș-Severin.

La capătul satului se întâlnesc cu un vecin, care ducea cu carul vre-o două clăi de săcară, ca să le îmblățească.

— Până unde vecine, până unde?

— Ori rușine ori ba, mergem să tăem spice, să ne facem rând de pâine, ca să putem aduna holda de pe hotar.

— Nu mai mergéți, — zise vecinul său, — ci vino să îmblătim săcara asta de pe car împreună și te fac eu cu o ferdelă ori două de săcară ca să-ți faci năcazul, că tu te pricepi la îmblătit și vânturat.

Așa au și făcut, și omul nostru și-a făcut năcazul cum a putut; ba și-a adunat și holda de pe hotar, așa că acum nu mai avea lipsă să-și mai îngroașe nasul pe la cei tari la inimă, căci satul la flămând nu crede.

Când cea dintâi pâine din grâul său era în cuptor, un foc mare a mistuit la unchiul său tot ce a avut, așa că nu i-a rămas un grăunț de bucate.

Sara, după ce Lipa a fost silit ca să se așeze în pivniță, în lipsa altui adăpost, și pe când se uitau unul la altul, cei ai casei, ne având nici ce să cineze măcar, Vasilică intră la ei în pivniță cu o pereche de desagi pe spate.

Lupta pentru câștigarea Bănatului.

Afacerea bănatului devine foarte anevoioasă. Lipsa de împăciuire a părților amândouă e atât de mare, încât comisia teritorială dela Versailles nu are curajul să ia o hotărâre pentru totdeauna. Comisia continuă să studieze cu o amănunțime deosebită cererile Sârbilor și Românilor. Protestările Sârbilor nu pot lăsa comisia nepăsătoare, iar neîmblânzirea delegației românești este din cele mai mari. Se înțelege că membrii comisiei se găsesc astfel într-o situație deosebit de grea. Nici unul din sfaturile pe cari ea le înfațișează nu pot împăca ambele părți, — scopul cel mai de căpetenie pe care îl urmărește conferința.

Situația în România.

Gazeta „Victoire“ publică un articol intitulat „Situația în România“. În acesta se arată pe scurt, că România a fost jefuită de germani și că în unele locuri e adevărată foamete. Satele au fost mai puțin incercate decât orașele. Germanii au luat trei sferturi din materialul de cale ferată, ceea ce a adus apoi cu sine o încetare a transporturilor.

Războiul continuă pe un front foarte mare în Europa orientală. Rușii pot să supoarte bolșevismul, însă polonezii și românii nu vor să aibă această boală rusească.

Pentru a birui împotriva bolșevismului, vecinii Rusiei trebuie să aibă toate mijloacele de trebuință.

Scăparea colonelului Vix.

Ungurii au liberat pe lt. colonelul Vix, pe care-l arestaseră cu prilejul loviturii de stat dela Budapesta. Odată cu lt. Vix au fost trecuți peste linia de demarcație și ofițerii români de legătură. Ei au sosit chiar la Timișoara.

— Am înțeles unchiule, — zise Vasilică, după ce a dat binețe, — că nu ți-a rămas nimica de ale mâncării; de aceea m'am sfătuit cu soția mea ca jumătate din pâinea ce am copt-o astăzi să o aducem dumniavoastră; că de alte cele mai face omul ce poate și când poate, dar dacă n'ai mâncare la gură nu te poți apuca de nici un lucru.

— Dumnezeu să-ți rândue bine și sănătate, că chiar bine ai nimerit, ți-ai făcut pomană, că altcum ne culcam și năcăjiți și necinați. Îți vom răsplăti facerea de bine, de ne va rândui Dumnezeu zile cu păcate.

După ce s'a depărtat Vasilică, mulțumit în sufletul său, că a putut face bine, zise Lipa către ai săi.

— Vedeți ce inimă și suflet bun are omul acesta. A știut că nu avem mâncare și fără să cerem a venit și și-a împărțit pâinea cu noi; noi însă nu ne-am arătat așa față de dânsul: a cerut, că era lipsit de o măsură de grâu, și din sutele de feldere noi nu ne-am îndurat ca să-i dăm. Pe viitor aceasta să nu se mai întâmple la casa noastră, că vedeți cum e răsplata sgârșitului.

I. Bota.

Germania împăcată cu pierderea Alsației.

Trimisul zirului „New-York” a avut o convorbire cu vice-cancelarul imperiului german Bayer, cu privire la Alsația Lorena și la Posen. Întrebat de ziarist, dacă Alsația-Lorena este pierdută pentru Germania? vice-cancelarul a răspuns: „Da! Alsacia-Lorena este pierdută pentru noi.” Întrebat asupra situației Posenului, vice-cancelarul a spus: Trebuie să facem încercarea de-a ne obișnui și cu gândul acesta.”

Impreunarea Austriei nemțești cu Germania.

La Berlin s'a ținut după sfârșirea ședințelor parlamentare, în cursul cărora s'a vestit în lume unirea Austriei cu Germania, o întrunire publică în piața Bismarck, arătându-se populației pricinile unirii. Primul cuvântător a fost prințul Lichnovski, fostul ministru al Germaniei la Londra. Lichnovski a binecuvântat la sfârșitul vorbirii sale unirea și apoi a declarat-o de veșnică. La Berlin domnește ordine și liniște deplină.

Mișcarea bolșevică din Bucovina și Ungaria.

Declarațiile cavalerei Flondor.

Gazeta „Tems” publică o dare de seamă a cavalerei Flondor, membru în guvernul Bucovinei, cu privire la plângerile Rutenilor împotriva măsurilor guvernului român în Bucovina.

D. Flondor declară că: România nu vrea să lase mișcarea bolșevică ucraineană să strice țara.

Noi credem, că ucrainenii cari sunt împreună-lucrătorii bolșevicilor și germanilor și-au ales rău momentul să facă pe judecătorii, tocmai când poporul lor să fie judecat în fața tribunalului națiunilor. O ceată de gazetari străini pleacă din Paris pentru cercetarea trupelor române în Ungaria. Noi cerem că această ceată a gazetarilor să meargă și în Bucovina pentru a răspunde cererilor ucrainiene.

Bolșevicii bătuți și la Vilna.

Telegrame sosite la Stockholm din Helsingfors spun că bolșevicii au fost greu bătuți la Vilna de către trupele naționale litvane, polone și de trupele naționale ale Aliaților. La Vilna au fost făcuți 72.000 bolșevici prizonieri, luându-li-se 53.000 mitraliere și 49 de tunuri.

Altă mare biruință asupra bolșevicilor.

Telegrame venite din Rusia vestesc că trupele aliate au câștigat o mare izbândă asupra bolșevicilor la Jekaterinoslav, făcând 145.000 bolșevici prizonieri, și luându-le 12.860 de mitraliere 120 de tunuri și 12 trenuri blindate și foarte mult material de telefon și telegraf. (Ag. Dacia).

celor de-un sânge și de-o lege. Cu privire la lucrul acesta a prezentat un temeinic raport părintele asesor consistorial dela Arad Dr. Gh. Ciuhandu, raport care a fost citit de pâr. Dr. D. Borcia din Săliște. Cu mare însuflețire și-a rostit preoțimea noastră dorința de a împreuna pe toți românii dreptmăritori într-o singură biserică care să fie sprijin de înălțare a neamului și care să fie ocrotită din partea statului nostru românesc. Cu glas înalt a cerut șirul lung al vorbitorilor ca să fie păstrată libertatea desăvârșită a bisericii și să fie cruțată de vânturile schimbăcioase ale politicii. Când a fost vorba de drepturile poporului în trebile bisericești, preoți noștri și-au arătat dorința lor nestrămutată de-a lucra împreună cu poporul și a nu se despărți de el.

Creșterea viitorilor preoți.

Propunerile pentru creșterea viitorilor preoți a prezentat-o într'un luminos raport profesorul Dr. A. Crăciunescu, cerând înființarea unei facultăți teologice ortodoxe pe lângă universitatea din Cluj. Cererea aceasta trebuie neapărat împlinită dacă vrem să avem preoți la înălțimea timpului de azi. Într-o tagmă a cărei cultură ar sta mai pe jos de a celorlalți cărturari ai noștri creșcuți pe la universități, cu greu va intra mulțimea de tineri de cari avem lipsă ca să meargă ca luminători ai satelor noastre. În vederea pregătirii pentru chemarea preoțească, s'a cerut să se pună grijă bună pe creșterea evlavioasă a tinerilor încă din licee (gimnazii).

Vestitorii evangheliei.

Gândul de căpetenie al preoților noștri adunați în congres s'a îndreptat spre vestirea evangheliei. Pâr. Trandafir Scorobef din Roșia a arătat într'un raport înțelept, cum trebuie să întărim credința mântuitoare în sufletele oamenilor; cum trebuie să răspândim știința Scriptură în fiecare casă românească, cum trebuie să se țină școli de Dumineca cu tineretul ieșit din școală; cum trebuie povățuiți pe cărarea vieții creștinești ucenicii dela meserii; cum trebuie întorși toți fiii neamului nostru pe căile Domnului.

În legătură cu aceasta a vorbit frumos și cu inimă doamna Sanda Matei despre fericirea cea adevărată pe care o poate ajunge omul în lumea aceasta numai prin credința în Dumnezeu. Pentru răspândirea acestei fericiri între oameni trebuie să lucreze și femeile și doamna Sanda Matei a dovedit că are puterea de-a vesti pe Domnul.

Cu căldură și însuflețire a vorbit dl Dr. I. Broșu despre duhul lui Hristos, care trebuie coborât în biserică noastră și în viața credincioșilor ei. D-sa a arătat trebuința așa numitei misiuni interne, adică a propovăduirii cu cuvântul și a întocmirii prin fapte a vieții celei creștinești în lăuntrul bisericii. În legătură cu aceasta a spus cât de mult să simte lipsa cuvântului dumnezeesc în popor, cum trebuie alinate suferințele celor nevoiași, cum trebuie vestit adevărul credinței tinerilor dela școlile cele înalte și unversități, cari dacă se vor înfăptui mult bine vor aduce în viața neamului nostru.

Congresul preoțimei noastre.

Alte telegrame.

Dăm mai jos cuprinsul celorlalte telegrame cari s'au trimis din congresul preoților Maj. Sale Regina Maria și căpeteniilor bisericești din celelalte ținuturi românești.

Organizarea preoțimei.

După înălțătoria ședință de deschidere, în după amiaza aceleiași zile de Miercuri congresul a pășit la lucru și s'a ocupat mai întâi cu organizarea preoțimei. Să ne strângem rândurile! — Aceasta a fost o veche dorință a slujitorilor altarului românesc, dar pe care abia acum și-au putut o îndeplini. Raportor a fost părintele Pompei Morușca din Șeica-mare, care a propus ca preoții din întreaga mitropolie ortodoxă română să se organizeze într-o societate a lor, cu scopul ca umăr la umăr să lucreze în ogorul lui Hristos și spre luminarea neamului nostru. Această societate va publica tot felul de cărți folositoare, va sări într'ajutor orfanilor de preoți și va propovedui cu râvnă poveștele credinței în popor. În fruntea societății s'a ales un comitet, având ca președinte pe părintele protopop al Brașovului Dr. Vasile Saftu. Într'adevăr, multe isprăvuri bune așteptăm dela asociația preoților noștri, care își va duce munca sa binefăcătoare prin toate satele din cuprinsul mitropoliei noastre.

Majestății Sale Regina Maria

București.

Cel dintâi congres preoțesc al mitropoliei ortodoxe române din Transilvania, Banat și părțile ungurene, trimite salutul său omagial iubitei noastre Regine Maria, care a știut să rămână neînfrântă și în clipele de cea mai grea cumpănă pentru na-

țiunea noastră întreagă, a știut să mângăie pe cei zdrobiți de suferințe, să înalțe inimile celor șovăitori și să creadă cu tărie în realizarea idealului nostru de libertate și unitate națională.

Prezident Dr. V. Saftu, secretar I. Duma.

Prezident de onoare

Episcop Dr. Miron E. Cristea.

Înalt Preasfințitul Mitropolit Dr. Vladimir de Repta

Cernăuți.

După lupte de veacuri pentru păstrarea ortodoxiei și a datinelor străvechi, preoțimea din mitropolia Românilor ardeleni, întrunită în primul ei congres, cu bucurie și dragoste fiască își amintește și salută pe vrednicul ierarh al bisericii surori din Bucovina, care la adânci bătrânețe a fost nevoit, pentru credințele și convingerile sale nestrămutate, să îndure amarul exiliului. Împiorând binecuvântarea sa arhierască, congresul își trimite sentimentele Sale de recunoștință pentru tăria sufletească a aceluia, care a biruit toate suferințele și probele, prin cari a fost silit fără vină să treacă.

Prezident Dr. V. Saftu secretar I. Duma.

Prezident de onoare

Episcop Dr. Miron E. Cristea.

Vrem o biserică.

După-ce sa înfăptuit unitatea politică-națională a neamului nostru, e firesc ca toți fiii acestuia să fie stânși într-o singură biserică ortodoxă românească. Nu se poate ca frații noștri din vechiul regat să aibă o biserică a lor cei, din Bucovina alta, cei din Basarabia a treia biserică și noi să rămânem cu a noastră deosebită ca celelalte. Vrem să se înfăptuiască unitatea bisericească a tuturor

Biserica și școala.

Despre legătura dintre biserică și școală a citit un raport temeinic părintele protopop Dr. I. Lupaș, arătând munca culturală pe care a săvârșit-o biserica prin susținerea școlilor noastre confesionale. Ca urmare a propus, ca preoții să lupte d'aci încolo pentru păstrarea școlilor confesionale, trăind în bună înțelegere și lucrând mână în mână cu învățătorii la răspândirea luminei în popor. Congresul a primit aceste propuneri într-un glas.

Di profesor Dr. P. Roșca a spus că numai acea școală care crește tineretul în credință și în dragoste către bunătățile suferințelor ale vieții, poate produce roade binefăcătoare.

Preoții și viața politică.

O întrebare peste care congresul nu putea trece la ordinea zilei a fost aceasta: ce loc i se cuvine preotului în viața politică a noului nostru stat? Răspunsul l-a dat profesorul Dr. N. Bălan, vorbind despre însemnătatea ce-a avut-o preoțimea noastră în mișcările politice din trecut, a susținut, că preotul e dator să fie și astăzi povătuitorul poporului în cele politice, călăuzându-se de iubire către neam și către pământul patriei noastre. Preotul ca părintele suferințelor al poporului, trebuie să simtă la fel cu acesta și să i ocrotească interesele; drept aceea îl va lumina să-și dea votul la alegeri numai pentru bărbați iubitori de neam și cu tragere de inimă pentru năcazurile lui. Pentru ducerea la îndeplinire a acestor scopuri, părintele Dr. V. Saftu a spus că preoții trebuie să-și strângă puterile și să voiască toți la fel.

Înbunătățirea plății.

Pentru ca preotul să și poată îndeplini frumoasa chemare în mijlocul poporului, trebuie scăpat de grija traiului și plătit în mod cinstit. Dorințele acestea le-a prezentat în congresul păr. asesor N. Ivan, care a cerut ca la împărțirea pământului să se osebesc sesiuni pentru fiecare parohie, iar din visteria țării să li se dea preoților o leafă potrivită cu pregătirea lor și trebuințele vieții.

Alte propuneri.

În ședința din urmă a congresului s'a luat hotărârea ca să fie nimicite alegerile pentru congresul nostru național-bisericesc și pentru sinoadele eparhiale, deoarece acele alegeri de-o parte s'au făcut sub amenințarea jandarmilor și ostașilor și solgăbiraielor unguri, iar de altă parte un foarte mare număr de alegători se găseau la front și n'au putut lua parte la alegeri. E deci cu dreptate ca să fie întrebat încă odată poporul acum, când își poate spune voința sa în toată libertatea. Așa cer legile noastre bisericești și credem că episcopii noștri vor fi cei dintâi cari, fără să mai aștepte alt îndemn le vor împlini. Nu se poate trece peste voința întregii preoții, arătată în cel dintâi congres al ei cu toată hotărârea. De altfel despre lucrul acesta vom mai scrie la gazetă.

Nu las neamintită propunerea ce s'a înaintat din congresul sinodului episcopesc, că preoților rămași văduvi de timpuriu, să li-se încuviințeze căsătoria a doua.

Sfârșitul congresului.

După o muncă de trei zile încheiate, congresul preoților a fost închis într-un mod

sărbătoresc prin un șir de vorbiri frumoase, dintre cari scoatem la iveală pe a d-lui ministru V. Goldiș, care și-a arătat mulțumirea sa deplină cu lucrările congresului. Preoții din vechiul regat și-au luat rămas bun și toți membrii congresului, împăcați în suflet, s'au despărțit cu indemnuri mari la muncă nouă.

Congresul preoțimii noastre a fost fără îndoială cel mai reușit dintre toate congresele ce s'au ținut până acum în orașul nostru și a făcut să se ridice vaza preoților noștri. Îți era mai mare dragul să privești pe acei viteji ostași ai lui Hristos, cari au purtat o luptă aprigă pentru păstrarea naționalității noastre și cari în sfaturile lor aveau gândul pururea îndreptat la popor și la binele lui. Suntem convinși că din sfătuirile congresului, preoții s'au dus acasă cu inimile înălțate și întărite pentru lucrarea mare ce o așteaptă dela dânsii toată suflarea românească. Poporul românesc se poate ferici, că are astfel de preoți! Să le urmeze povețele și să-i cinstească, că vrednici sunt de toată cinstea.

Scrisoare din Maramurăș.

Maramurăș 28 Martie 1919. n.

Cum suntem închiși de lume, prin neorânduiala zilelor noastre mai rău ca oricând, veștile cu greu pot trece muntele în dragul Ardeal. Raportăm încă tot lucruri vechi, dar lucruri și isprăvi bune. Să nu trecem cu vederea cea mai importantă hotărâre a sinodului vicarial din 22 Decembrie 1919, prin care cere reînființarea episcopiei Maramurășului. Este vechea dorință a poporului nostru foarte cucernic și religios. Episcopia Maramurășului este cea mai veche episcopie românească, care a existat cândva.

Papa Inocențiu III, încă la 1205 în scrisoarea adresată episcopului de Kalocsa amintește episcopii români și îi poreclește „de pseudo episcopi”. Cu toată prigonirea propovăduită de papi și de regii ungari biserica românească a Maramurășului se întărește. Ungurii după năvălirea tătarilor, ca să-și întărească stăpânirea răzimată pe catolicism, la 1213 colonizează cavalerii teutoni, ostași bisericești în Teutseh Au (Teceu) și Erlenholz (Inholz), ca să birue biserica românilor. Înzadar se încearcă regii dinastiei Anjou „prin foc și fier” să pună la probă credința românului. Apăsarea sălbatecă ungurească pricinuește la 1359 primul și la 1365 al doilea descălecat în Moldova. Dragoș și Bogdan voievozi s'au mutat poporul de urgență dușmanului. Dar și cei rămași statornici în cinstea moșiei și a legii nu s'au lăsat. Voievozii Balița și Dragmeșter la 1391 încep reorganizarea episcopatului. Patriarhul Constantinopolului prin stavrophia din 13 Aug. 1391 înzestrează pe egumenul vechii mănăstiri din Peri (lângă Sighet) Pahomie cu drepturi episcopale și-i supune ascultării și Satul mare și Sălagiul. Aceasta episcopie a fost veacuri de-a rândul pavaza românismului față de slavismul reprezentat prin episcopia de Munkács, întemeiată de Teodor Coriatovici descălecatul rușilor din Ungaria. Pe venetici i-a putut răpune, nu odată uniți cu calvinii i-a combătut la congregația comitatului. Însă sub Habsburgi ce nu au putut ajunge cu luptă pe față, au ajuns cu apucătură. Rușii primesc la 1650 unirea cu Roma, își supun

biserica lor bisericeii ungurești. Habsburgii silesc pe români să primească și ei vājala rușilor și la 1739 unindu-se cu rușii, a ajuns neamul pe 150 ani în robia slavismului și episcopia a încetat. Poporul s'a rusificat și și clerul maghiarizat în timpul robiei. Episcopia Gherlei fiind îndepărtată și prea greu însărcinată cu păstoria alor 600.000 suflete — însuși soborul episcopilor uniți cer reorganizarea bisericeii. Preoțimea noastră fără să prindă veste despre planurile episcopilor, independent a hotărât după cum cere nevoia noastră. Onoare lor. Pedeci nu pot fi că și mijloace avem și palate, căci Sighetul este centrul celor 250000 suflete români din Maramurăș și Țara Oașului și alor 150.000 români slavizați, reincorporați la sânul mamei în urma norocului mare ce ne-a ajuns. Pentru 400.000 se cuvine episcopie. Un popor religios și cucernic ca al nostru nu are pârche. Pietatea noastră trebuie onorată — doar nu va mânca tot obraznicul — prazicul. Coresp.

Se vor împlini cererile României?

Știrile sosite în timpul din urmă dela Paris, arată că în ce privește cerințele României și stabilirea hotarelor până acum, ele s'au statorit în ce privește Basarabia și Bucovina. Ambele aceste provincii le căpătăm în întregime și până în vechile lor granițe de odinioară. Așa fiind, contractul nostru cu puterile aliate din 1916, a fost schimbat în binele nostru în ce privește Bucovina. De asemeni în Maramureș ni s'a mai dat o parte însemnată învecinându-ne cu Cehoslovacia.

Linia de hotar dinspre Ardeal și Ungaria pe unele locuri va fi împinsă mai spre Ost. Această linie va fi în continuare cu aceea care se va stabili în ce privește Torontalul, din care numai partea de Ost cu cealaltă rămășiță a Bănatului ni s'a atribuit nouă.

În Cadrilater adică în Dobrogea, mai sunt oare cari mici frecături, dar credința generală este că ne va rămâne tot vechea linie de hotar dela 1913.

Budapesta va fi ocupată de Italieni.

O gazetă scrie că aliații au dat poruncă Italiei să facă ordine în Ungaria și să ocupe Budapesta.

Ministrul Vaida la Wilson.

Di ministru Al. Vaida-Voevod a avut la Paris, în zilele din urmă dese convorbiri cu președintele Wilson și cu Lansing, ministrul de externe al Statelor Unite. Dsa a făcut o largă tălmăcire a întâmplărilor din Ungaria.

Bulgaria pusă pe labe.

În Bulgaria întreagă, autoritățile polițienești bulgare au fost date jos și înlocuite cu trupe engleze, iar celelalte autorități puse sub controla trupelor de ocupație. Totdeodată trupele antantei au ocupat cele mai de seamă orașe ale Bulgariei între cari și Sofia.

Antanta nu recunoaște guvernul din Budapesta.

Ziarul „Neue Freie Presse” scrie că guvernul Aliaților nu recunoaște guvernul revoluționar din Budapesta. Corespondentul ziarului „Tagespost” din Graz vestește mai departe că Ungaria nu va fi chemată la congresul de pace atâta vreme cât în fruntea ei stă un guvern revoluționar și cu program bolșevic și anarhic. (Ag. Dacia).

Adunarea poporală din plasa Cincul-mare.

Locuitorii comunelor aparținătoare plasei Cincul-mare, în 8 I. c. s'au întrunit la o adunare de protestare în piața Cincului-mare, și deși timpul a fost nefavorabil, adunarea a fost destul de imposantă. Tribuna s'a ridicat în mijlocul pieții, împodobită de stindardele naționale atât ale cincanilor, cât și ale oaspeților din jur. Cel dintâi vorbitor a fost pâr. *George Conta*, care în alese cuvinte a bineventat oaspeții și propune de președinte al adunării pe veteranul și înflăcăratul preot J. Bastea, care mulțamește pentru încrederea ce i-se dă și declară adunarea de deschisă, invitând pe inv. *Traian Mandocea*, a-și rosti vorbirea de program.

Cuvintele însuflețitoare ale vorbitorului au fost des întrerupte de ascultători, exprimându-și dorința unanimă de a se cere Consiliului Dirigent și iubitelui nostru Rege intervenție grabnică întru mutarea liniei demarcaționale și ușurarea sorții fraților noștri. Terminându-și oratorul vorbirea de program, s'a și statorit următoarea rezoluțiune de protest, care s'a citit de dl G. Gabor și este de conținutul următor:

Rezoluțiune.

Noi cetățenii din plasa Cincul-mare constituiți în adunarea poporală azi în 8 Martie 1919 în piața din Cincul-mare, având cunoștință de tâlhăriile comise de bandele săcuiști și ungurești din județul Aradului și celelalte părți ungurene locuite de frații noștri Români, adânc mișcați sufletește protestăm contra omorurilor și fărâdelegilor nenumărate ale bandelor sus amintite și considerăm menținerea liniei demarcaționale ca o nedreaptă măsură, ale cărei urmări sunt schînșuirea, întemnițarea și asasinarea aproape a unui milion dintre frații noștri. Ajungând țipetul îngrozitor al fraților de dincolo de linia demarcațională până la urechile inimii noastre, numai putem sta cu mâinile în sân, ci unanim ne exprimăm dorința și pretindem ca Consiliul Dirigent și guvernul M. Sale Regelui Ferdinand să intervie pe lângă marii noștri aliați, ca linia demarcațională să fie mutată de unde se află acum, ca să se poată bucura și frații noștri de libertatea de care ne bucurăm noi și astfel să scape din ghiarele negre ale șovinismului maghiar.

Aceasta este dorința noastră, iar în caz contrar suntem gata întotdeauna a prinde arma și a ne face datoria pentru recăștigarea libertății fraților noștri, cari azi gem sub jugul apăsător al ungarilor.

După cetirea rezoluțiunii, care întrunește aprobarea unanimă a celor prezenți, se ridică pe tribună tinărul preot din Bărcut Virgil Cucui care descrie jertfele aduse de poporul românesc în decursul războiului și mulțămite dată de guvernul unguresc prin întemnițarea și internarea fruntașilor neamului, pe cari stăpânirea amintită totdeauna i-a considerat de agitatori contra interesului fostului stat.

Funcționarul de bancă *DI Dionise Stănuț* folosindu-se de ocazia binevenită, explică poporului însemnătatea împrumutului național și îndeamnă a se folosi de asigurarea banilor, cari de present au o valoare dubie și numai investindu-i în împrumutul național și-i pot mântui.

Tablou

despre membrii Cons. Dirig. și Comenduirea de Trupe.

Pentruca tot omul ce vine la Sibiu cu vre-o trebuință pe la Consiliul Dirigent sau la Comenduirea armatei, să știe unde se află cei pe cari îi caută, dăm precum urmează adresele lor:

Dr. Maniu Iuliu, Ministru-prezident, Schewis 6, Et. II.

Dr. Boilă ministru de Alimentare și comunicație, Schewis 3, Et. II.

Dr. Braniște V. ministru de Culte, Querg. 7, Et. II.

Dr. Bontescu Victor, ministru de Agricultură, Fabini g., parter.

Dr. Vlad Aurel ministru de Finanțe, școala de cadeți I.

Dr. Lazar Ion, ministru de Justiție, Schewis 5, II.

Dr. Hătegan I. ministru de Codificare, Schewis 5, I.

Dr. Suciu I., ministru de Organizare, Bergg. 9.

DI Flueraș, ministrul Ocrotirii sociale, Friedenfelsg. 16, I.

DI Jumanca ministru de Industrie, Școala de cadeți.

Dr. Onișor V., secretar gen. Interne, Str. Cispădiei 4, II.

Dr. Deleu V., șef de serviciu Interne, Str. Cispădiei 4, II.

Dr. Șovrea, șef de serviciu, Organizare, Str. Cispădiei 4, II.

Dr. Misici, secret. gen., Comunicație, Schewis 3, II.

Osvadă V. C., secret. gen., Agricultură, școala de cadeți.

Lăpedat I., secretar, Finanțe, școala de cadeți I.

Dr. Moldovan I., secretar, Ocrotiri soc., Friedenfelsg. 16, I.

Dr. Bianu, șef, Siguranță, Schewis 6, parter.

Comand. Trupelor din Trans., Comand. Teritorial: Secția Organizării 6, 7, — Str. Cispădiei 4, I.

Gazeta Oficială, Cispădiei 4, II.

Petrescu, Revizoratul socotelilor C. D. (Prezidiu), Schewis, parter 6.

Dr. Ghibu Onis. secret. gen., Culte, Querg. 7, I.

Dr. Lupaș I. secret. gen., Culte, Querg. 7, I.

Biroul Pressei, Schewis 6, parter.

Dr. Dragomir Silviu, șeful B. Pr. Schewis 6, parter.

Dr. Borcia L., secretar gen., Interne, Schewis 6, I.

Resortul armatei și sig. publice. Biroul de informațiuni. Șef: DI Ghergel, Str. Honterius.

Svârcolirile asesorului N. Ivan.

Pentru statorirea adevărului în cauza trădării asesorului N. Ivan, săvârșită în anul 1915, când a recunoscut *idea de stat unitar maghiar* în convorbirea avută cu redactorul Dr. Funder dela gazeta „Reichspost” din Viena, colaboratorul nostru ne trimite următoarele lămuriri:

Vestitorul ideii de stat unitar național maghiar, părintele Ivan se desvinovățește azi prin a nu recunoaște adevărul.

După 4 ani de zile el se lapadă cu

îndârjire de nefericita convorbire care a văzut lumina zilei în „Reichspost”.

Aceasta ne-o destăinuiește acum, în coloanele „Patriei”, organul partidului național, al cărui vice-președinte, venerabilul asesor obicinuit să se intituleze totdeauna cu atâta mândrie.

Nu dânsul ar fi autorul convorbirii, de care am pomenit în Numărul 12 al foaiei noastre — convorbire în care se preamărea Tisza și ideea de stat național unitar maghiar — ci nefericitul de redactor dela foaia vieneză.

Neținând acum seamă de partea mai hazlie a scenei din salonul ministrului Stürgh, unde retras într'un colțisor, și căutând în toate părțile cu ochii bănuitori ca să nu fie văzut și auzit de nimeni, diplomatul asesor dăpăna cu redactorul Dr. Funder firul politicii mondiale, noi îndrăznim să-i punem următoarele întrebări:

1. Cum se face atunci, că însuși a adus convorbirea tipărită în „Reichspost” cu multă îngrijire din Viena, — și ajuns în Sibiu abia și-a desfăcut giamantanul și a și alergat în rușul capului la directorul „Telegrafului Român” spre a-l așeza întreg-întreguț în foaia oficială a bisericii ortodoxe, al cărei scris era umărit cu ochi de șarpe în antișambra ministrului Tisza?

2. Cum se face, că tot dânsul s'a îngrijit ca acea convorbire să intre apoi în organele partidului național „Românul” și „Gazeta Transilvaniei” lăsând afară însă partea cu nefericita „idee”?

3. Cum se face că dânsul văzând apriga răsvrătire pricinuită de convorbire între toți Românii, la câteva săptămâni după aceea a chemat la sine pe mai mulți prieteni pentruca să le arete o scrisoare a redactorului Dr. Funder, prin care acesta și-ar recunoaște vina de-a fi redat greșit convorbirea avută cu onorabilul asesor, în colțisorul prietenos din salonul ministrului Stürgh? Iar când a fost apoi să le-o arate, scrisoarea aceasta s'a adevărit că viețuia numai în închipuirea, dar nu și în sertarul plin de taine al vice-președintelui partidului.

4. Cum se face că asesorul N. Ivan numai după 4 ani, și numai după ce am dat noi în vileag convorbirea, și-a adus aminte să urmeze sfatul nedespărțitului său tovarăș de gânduri, despre care se șoptește că era omul de încredere al baronului Dr. Emil Horváth Petrichevich?

D-sa ne spune în sfârșit că în 1915 a reluat firul tratativelor întrerupt în 1914, ce le avusese cu factorii politici din Viena. Dar nu amintește nimic despre o altă vizită făcută la finea anului 1914 la contele Tisza. Cine l'a trimis și în numele cui s'a înfățișat atunci înaintea urgisitului conte?

Ce fir a reluat acolo?

Atâta deocamdată. Întru cât va fi nevoie, îi vom aduce aminte părintelui și de declarațiunile făcute înaintea mai multor membri marcanți ai partidului național român în seara zilei din 16 Maiu 1915 la hotelul Continental din Budapesta? Dar în afacerea aceasta va mai avea cuvântul încă și altcineva.

Notă. Cumcă este adevărat ce susține asesorul N. Ivan despre lauda și aprobarea ce i s'ar fi dat la ședința comitetului partidului nostru național din 11 Octomvrie 1918 la Oradea-mare, — în afacerea aceasta noi suntem foarte îndoelnici. La o anumită vârstă memoria începe să slăbească. Dar ce i s'a spus oare acolo de cătră un al

membru de cinst al comitetului, când s'au amintit cele 250 de școli jertfite și participarea la banchetul baronului Horváth?

Iar dacă asesorul N. Ivan se laudă că n'a căutat la Viena „distracții” ușoare, nu-l putem decât felicita. Inșă, distracții poate găsi omul pretutindeni: în Viena ca și la Săliște sau Sibiu. Numai dacă n'ar fi și *canoanele* cari le cam stau împotriva. Li recomandăm în scopul acesta părintelui asesor Enchiridionul lui Șaguna pentru distracții mai grele.

RĂVAȘUL SĂPTĂMÂNII

Sibiu 6 Aprilie 1919.

† Dr. Matei Pop. Un prieten scump a trecut la cele vecinice. L'am cunoscut la Berlin, când studia drepturile și iubia sportul. Ne întâlneam la societatea studențimei române din Charlottenburg, unde veneam săptămână de săptămână să ne regăsim sufletește în labirintul vieții de oraș mare. Stea retras, cu ochii scilpitori, și asculta și sorbea cu patimă graiul măiestru al profesorului *Bogrea*. Apoi a plecat la Bonn. Il chema Rinul, sportul, pulsația vieții, și ademenirilor de vraje ale viselor de tinerețe a știut să le deie ascultare într'un chip așa de nobil. A venit apoi războiul.

Prietenul nostru a trebuit să plece pe toate fronturile, să îndure toate mizeriile, să rabde toate durerile sufletești ale unei jertfe zadarnice. Și acum a trebuit s'o aducă și pe cea mai mare, departe la *Genua*, pe alte țărături de vis și poezie, unde parecă și moartea, cine știe, este mai ușoară. La vestea sguduitoriei tragedii, nu mi-am putut reține lacrimile. Sărmane prieten! Și astăzi îți păstrez ilustrata pe care mi-ai trimis-o dela Bonn, cu camera unde s'a născut Beethoven, în care-mi vorbești de naufragiul ce l'ai îndurat într'o excursie pe Rinul dorințelor tale. Dormi în pace. Ai fost un suflet frumos și sufletul nu poate ca să moară.

Planuri de căsătorie între principesa Elisabeta și moștenitorul Angliei. Ziarul „Times”, scrie că M. S. Regina Maria a primit în zilele trecute în vizită pe ministrul de războiu al Angliei, pe Lordul Witsohn Churchill, cu care a vorbit împreună o oră și jumătate despre lucruri de mare însemnătate. M. S. Regina a primit după aceea pe Lordii Curzon și Derby. Regele și regina Angliei au dat în onoarea M. S. Reginei României Maria, un prânz în Palatul regal, la care au luat parte toți bărbaii de stat ai Angliei aflați în Londra. Se vorbește foarte mult despre o apropiată căsătorie a principesei Elisaveta cu prințul de Galia.

Noul calendar. Incepând cu 1 Aprilie se va pune în întrebuințare calendarul Gregorian. După 31 Martie vom avea 14 Aprilie la toate administrațiile. Cele 13 zile de deosebire se vor scădea din contractele de închirieri, precum se vor scădea și în toate afacerile cu termen. Pentru polițe, procese etc. se va da amânarea de lipsă.

Gazetele engleze și Bănatul. Marele ziar englez „Daily Mail” ocupându-se de Bănat, după ce arată greutățile sfătuirilor între România și Serbia din cauza Bănatului, încheie că această provincie trebuie dată României pentru jertfele făcute. Pe lângă aceasta trebuie să se țină seamă și de dorința atât a Românilor cât și a șvabilor din Bănat, care doresc unirea cu România.

„Le Temps” despre cruzimile maghiare. „Gazeta Le Temps” scrie despre crimele maghiare în Ardeal și face următoarele

propuneri după ce numără o sumă de foarte crude fapte împotriva Românilor:

„Ca să se pună capăt tuturor acestora, se cer fără amânare două măsuri. întâi, să se ceară ungurilor să dea îndărăt armele și munițiile trupelor lui Mackensen și al doilea armata română să ocupe toată Transilvania românească”.

Deschiderea primului Tribunal român. Tribunalul român din Deva funcționează normal și pentru prima dată s'a întrunit în ședință deja în a doua zi după preluare, — în cauza lui Neagu Dumitru din țara Jiului, inculpat de crima omorului cu precugetare. Ședința a fost presădă de însuși dl Consilier Moise Savu președintele tribunalului. Procesul verbal s'a dresat de sine înțeles, în limba română, — pentru prima oară în era nouă.

C H

Trecerea mărlă în aeroplan. Aripile pentru două din cele 4 aeroplanе din care departamentul marinei vrea să facă alegere spre a încerca de a trece Atlanticul în sbor, au fost întregite și încercările făcute au fost multumitoare. Acum mai trebuiesc așezate. Sborul va avea loc peste o lună. Va pleca întreaga flotă de 4 aeroplanе. Sborul va începe la Rockhay și se va sfârși pe coasta Irlandei.

Răpire de armăsari. Ungurii în retragerea lor din Ardeal au luat cu ei și mulți dintre cei 1362 armăsari de rasă, care făceau parte din averea națională a Ardealului și erau socotiți la peste 70 milioane lei.

Consiliul dirigent a făcut pașii de lipsă la aliați.

Târguri de vite. Cu începere dela 1 Aprilie s'a hotărât liberă circulația de vite, afară de vitele dela armata germană și austro-ungară. Târgurile de vite vor ținea însă numai o singură zi, adică cea premergătoare târgului de mărfuri.

Tunelul pe sub canalul Mănecii. În Septembrie 1917, Bonar Law, vorbind în Camera Comunelor despre planul tunelului pe sub canalul Mănecii, declarase că, guvernul, după sfatul inginerilor militari și navali, socotea că planul nu se poate împlini în cursul războiului.

Acum Bonar Law a declarat că guvernul englez are scopul să înceapă îndată lucrările în așa fel încât să se găsească de lucru și pentru soldații scutiți. Declarațiunea aceasta dovedește că împotrivirea autorităților militare și navale a încetat. Tunelul ar îngădui să se treacă dincolo pe sub mare zilnic 30.000 călători și 30.000 tone mărfuri în ambele direcții. Un tren expres ar face drumul Paris-Londra în mai puțin de 6 ore, ar costa 500 milioane și lucrările ar dura 6 ani.

Foch despre tainele biruințelor. Cu prilejul împlinirii unui an dela ofensiva germană din Martie 1918 care, după o mică reușită, s'a sfârșit prin înfrângerea deplină a germanilor, gazeta „Le Matin” a întrebat pe mareșalul Foch cum i-a reușit biruința. Între altele Foch a spus:

„Imi cereți să vă spun foarte mult în puține cuvinte. Da, e foarte adevărat: biruința s'a câștigat prin știință dar și prin credință. Când ai credință nu dai îndărăt, ci oprești dușmanul acolo unde-l întâlnești. Imi spuneți, că am dat Franței biruința? Nu eu, ci admirabilii noștri soldați, i-au dat-o”.

Mare congres studențesc la Cluj. Studențimea ieșană, într'o mare adunare ținută zilele trecute a hotărât desfășurarea unei mari propagande, adică indemnuri, pentru convocarea unui congres la Cluj, la care să ia parte studențimea din toate ținuturile.

„Gazeta Transilvaniei” în Siberia. Dl Victor Braniște, fost prim-redactor al ziarului „Gazeta Transilvaniei” scoate în Celeabrinse, lângă Irkutsk „Gazeta Transilvaniei”, care se bucură de o mare trecere.

Austria pe moarte. Statuia Austriei din piața Ghica Vodă dela Cernăuți va fi dată jos. Pe temelia acestei statui de tristă amintire se va așeza monumentul domnitorului Ghica Vodă, voevodul care a murit trăindu-i-se capul mișelește, pentru că nu se împăcase cu răpirea Bucovinei dela sânul Moldovei.

Astfel se duce și această statuie după aceea din Chișineu a țarului Alexandru care răpise Basarabia.

Un binefăcător. Aflăm că un bărbat de inimă, a cărui nume nu se spune deocamdată, care cunoaște lipsurile și greutățile mari ce le întâmpină Reuniunea meseriașilor noștri din localitate, care știe, ce foloase reale a adus Reuniunea și ce încordări este chemată să facă ea pentru desvoltarea meseriilor între Români, a depus la mâinile prezidentului, pentru scopurile societății, considerabila sumă de 10.000 (zece mii) coroane.

Darul bogat al marimimosului donator va sluji de îmbărbătare și pentru breasla meseriașilor, dar, în același timp, va promova și interesele obștești ale nației noastre. Felicităm inima nobilă a vrednicului Mecenat.

Primirea reginei Maria la Londra. Telegramme sosite la Rotterdam din Londra vestesc sosirea Reginei Maria și a principeselor române la Londra. Maiestatea Sa Regina a fost primită la gară de familia regală a Angliei, de Prințul de Wales, de ministrul de război Churchill, de toți demnitarii de stat de patriarhul bisericesc și de toți generali. Capela regală a intonat Imnul regal român. Garda regală a dat onorurile militare. După sosire oaspeții au plecat la palatul regal. Populația din Londra a făcut Reginei Maria o primire neînchipuit de însuflețită.

Dela comandamentul trupelor transilvănene. În timpul din urmă au venit la Sibiu după pensie invalizi, văduve și orfani de război din cele mai depărtate ținuturi ale Ardealului. Prin acest lucru respectivii își pricinuesc numai spese mari de călătorie.

Să aduce la cunoștința generală, că biroul de împărțire al pensiunilor nu plătește pensiuni, ci asemnează plățirea pensiilor la casseria cea mai apropiată în temeiul datelor dovedite cu documentele originale ce urmas a se trimite Intendenței secției Organizării 6-7 în Sibiu, din partea oficiilor militare locale, respective primăriilor comunale unde locuiesc respectivii, conform apelului publicat în Februarie a. c.

Asemnarea se va putea face numai pe baza datelor prescrise, care trebuie făcute foarte conștientios.

Prima plătire a pensiilor pe baza datelor aflate corecte, se va face în 1 April la caserile statului, la perceptorat (Steueramt) numai pentru persoanele cari locuiesc pe teritoriile de sub imperiul românesc. General Boieru.

Dărnicia Românilor din America. Românii transilvăneni aflați în America voesc să trimită, prin mijlocirea d-lui Harry Grecu, din New-York, pachete cu mâncări familiilor lor din România.

Primul vapor a și plecat din Statele Unite.

Legatia română din Paris a telegrafiat d-lui Grecu, să adreseze ministerului de industrie pachetele și acesta le va trimite celor îndreptățiți.

Colonelul Verzea închis pe viață. M. S. Regele a schimbat sentința Curței marțiale în procesul colonelului Victor Verzea la muncă silnică pe viață.

In atențiunea oficiului de alimentare al orașului Sibiiu. Mai mulți dintre locuitorii orașului Sibiiu ni s'au plâns că au căpătat carte pentru făină dar făină n'au văzut; dela sfârșitul lui Ianuarie până acum la 1 Aprilie (adecă pe două luni) s'au împărțit între locuitori de cap câte două kgr. de făină de pită și 1 kgr. și jumătate de făină de cucuruz. Doamnel puțin e pentru un om pe care nu l'a iertat prinderea de a-și cumpăra grâu în acele câteva zile în cari au fost iertat sătenilor să aducă la piață grâu de vânzare. Dacă nu au făină destulă la alimentația orașului de ce iartă pe pecari ca să facă chifle și vecni din făină albă? Sau doară de aceea ca pecarii să poată striga după cumpărătorii cari le fac observarea, că sunt vecnele prea mici, până ies pe ușe afară, pe cum i s'a întâmplat culegătorului gazetei noastre? Ar fi cu mult mai bine ca din făina prăjiturilor scumpe, cari nu sunt potrivite pentru săracime, să se facă pită sau să se împartă între locuitori, ca acasă să-și facă fie-care ce are de trebuință.

Scumpetea la noi și 'n alte țări. Dăm mai jos, după spusele unui ziar francez, prețurile câtorva alimente și articole din Anglia, Franța și Italia, în comparație cu prețurile dela noi.

Articole	București	Paris	Londra	Milano
Lapte 1 kgr.	3—4—	0.80	1.10	0.70 fr.
Unt 1 "	60—	17—	8—	8— "
Carne 1 "	11—	6—	6.25	9— "
Cartofi 1 "	5—6—	0.60	0.30	0.85 "
Zahăr 1 "	50—	2—	1.25	3— "
Vin 1 litru	12—	2.50	5—	2.25 "
Săpun 1 kgr.	30—	1.75	1.40	3.50 "
Ghete bărb. 400-500—	50—	45—	55—	"
" de dame 500-600—	50—	40—	55—	"

(Renașterea).

Cum vin trenurile la Sibiiu? Din luna Februarie începând, trenurile circulează precum urmează:

1. Sibiiu — București pleacă ora 5.44 p.m.
2. București — Sibiiu sosește „ 11.00 a.m.
3. Sibiiu — Copșa-mică pleacă „ 6.20 a.m.
4. „ „ „ 4.02 p.m.
5. Copșa-mică — Sibiiu sos. „ 11.35 a.m.
6. „ „ „ 10.05 p.m.
7. Sibiiu — Vințul de jos pleacă „ 8.00 a.m.
8. Vințul de jos — Sibiiu sos. „ 7.30 p.m.
9. Sibiiu — Cîsnădie pleacă „ 5.23 a.m.
10. Cîsnădie — Sibiiu sosește „ 7.04 a.m.
11. Sibiiu — Căneni pleacă „ 7.04 a.m.
12. Căneni — Sibiiu sosește „ 10.30 a.m.
13. Sibiiu — Sighișoara pleacă în fie-care Luni, Mercuri și Vineri 7.43 a.m.
14. Sighișoara — Sibiiu sosește în fie-care Marți, Joi și Sâmbătă 7.00 p.m.

Din lumea mare.

Alcoolul și animalele.

Profesorul Rauber din Dorpat, ca să cunoască ce înrăurire are alcoolul asupra animalelor, a făcut mai multe încercări. Astfel spre pildă la Plosniță a constatat că băgându-o într'un vas care conține 2% alcool, încearcă să scape de acest miros neplăcut, iar în caz că nu poate scăpa și e silită să rămână și pe mai departe în vas, cade amețită la fundul vasului. Racul ca și omul beat, se clatină, se întoarce și pe urmă adoarme; peștele să dă într'o latură, pe urmă cade amețit pe spate. Iară dacă punem în apă cantități mai mari de alcool — toate și pierd viața. Iată rezultatul. Armă puternică în mâna antialcoholiștilor.

Primejdia sburaturii.

Cea mai periculoasă încercare este sburaturii. Mulți aviatori vestiți au plătit cu viața încercările lor îndrăznețe. Numărul lor l-a decimat pericolul de care au fost mereu înconjuși. Mulți dintre dânsii au trebuit să se lase de a mai sbura și din aceea pricină, că sborul fără întrerupere le nimicea cu totul sistemul nervos, încât au lipsă de o recreare mai lungă. Cei dintâi viteji ai sborului, astăzi abia mai iau parte la întrecerile aeriane. Cu ani mai înainte piloți vestiți au declarat că nu vor mai sbura. Astfel Paulhan numai cu alcătuirea aeroplanelor dorește să scape. Iară Bleriot în timpul din urmă numai atunci sbura când își proba mașinile nouă. Farman Henri Rougier și Tournier Courtis daspre cari pe vremuri s'a auzit așa de mult, s'au lăsat și ei de aceea mândrie ca să străbată neîntrepuți văzduhul, admirați de lume. White Graham, pilotul englez a descris interesant efectele dănuoase ce le are sburaturii asupra nervilor omului. În decursul sborului — spune White — nervii pilotului sunt peste măsură de încordați pentru că pilotul e pregătit ca în tot momentul să i se întâmple un lucru neașteptat. Afară de aceea pilotul știe prea bine că urmarea celei mai mici neglijențe e prăbușirea grozavă sau moartea.

Cărțile reginei Victoria.

Cu ani mai înainte, cărțile reginei Victoria, cari se aflau în biblioteca din Osborn, s'au scos la licitație. Pricina a fost aceea că regele Eduard a voit să prefacă castelul într'un sanatoriu.

Toate cărțile erau proprietatea privată a reginei Maria și purtau emblema regală.

Cea mai lungă barbă.

Barba cea mai lungă o purta probabil acel om, despre care în „The British Journal of Dermatology” — medicul englez S. W. Alworthy, a scris un articol. Omul, pe care l'a dăruit cu un dar atât de neobicit a murit în etate de 64 ani și barba i-a fost de trei metri și jumătate. Barba o sucia în jurul unei perinute și o purta sub haine, ca astfel să-și apere gâtul și plămâna contra răcelii, și curios, totuși a murit de boală de plămâni și tuberculoză de gâtlee.

Etatea pământului.

Pământul îl socotesc învățații că este vechiu de 240 milioane de ani. După aflarea radiului, pentru o socoată mai întemeiată a pământului stau la îndemână diferite metode, pe cari profesorul englez Strutt le-a întrebuințat pentru prima oară. Precum se poate cei în jurnalul francez „Nature”

Strutt a studiat conținutul de helium al thorianitului, care conține cam nouă cm³ grammonkin.

Din materia Radioactivă, așa o cantitate mare de helium, după calculările lui Strutt numai după un timp neînchipuit de lung se poate forma, așa că etatea pământului cu toată siguranța e mai mult ca 240 milioane ani, ori cel puțin de atâta.

Victor I. Cialo.

Resortul afacerilor interne.

Circular

referitor la cursul informativ pentru secretarii comunali

Pentru pregătirea secretarilor comunali și cercuali (notari) se înființează un curs informativ pentru secretarii comunali, de 30 zile, cu începere din 15/28 Aprilie 1919, în următoarele orașe:

a) In Bistrița pentru județele: Bistrița Năsăud, Cojocna, Murăș-Turda și Solnoc Dobâca;

b) In Deva pentru județele: Alba-Inferioară, Hunedoara și Turda-Arieș;

c) In Făgăraș pentru județele: Brașov, Ciuc, Făgăraș, Odorheiu, Sibiiu, Târnava-mare, Târnava-mică, Treiscaune.

Ascultătorii din alte județe pot asculta după plac cursul din Bistrița ori Deva.

La cursuri vor fi admiși toți acei bărbați trecuți de 20 ani, cari au absolvat cel puțin patru clase medii.

Cereri de primire sunt a se înainta la prefectura județului cu reședința în orașul, în care se ține cursul și unde se pot câștiga orice informații.

Sibiiu, la 28 Februarie (13 Martie) 1919.

Iuliu Maniu,

144 3—3

șeful resortului de interne.

Cinematograful APOLLO

În fiecare zi, cinematograful „Apollo” aranjază două reprezentații foarte reușite, cu program nou și variat, la 6^{1/2}—8 și la 8^{1/2}—10. Atragem atențiunea celorce voiesc să aibă o distracție plăcută.

Cinematograful orașului

Situat pe piața „Hermann” în centrul orașului, este un loc de petrecere plăcut și da reprezentații zilnice cu programul cel mai variat și ales. Prima reprezentație se începe seara la 6^{1/2}—8, iar a doua la 8^{1/2}—10.

Am un taur

zimentaler de 18 luni cu certificat de vânzare.

Cine dorește să se adreseze lui Ștefan Moldovan, Sighișoara (Segesvár) Kokelg. 6. 147

Cine știe?

Sora Toma din Poplaca Nr. 421, jud. Sibiiu, se roagă s'o înștiințeze cine știe ceva de soțul ei, Nicolae Toma, honved în Rgt. 23, dus în prinsoare la începutul războiului, la Orenburg în Rusia. De 4 ani n'a scris nimic acasă.

Un băiat

cu școală românească se primește ca elev la tipografia „Carpații” a „Gazetei Poporului”, strada Ureului Nr. 41.